

Sakkyndiges fremtreden i fylkesnemnda

Peter Georg Zehentbauer

Slik jeg har forstått essensen i innlegget til Jens Jensenius i juninummeret av Tidsskriftet, er han opptatt av at sakkyndige skal opptre med stor grad av nøkternhet og ydmykhet. Han opplever at mange ikke opptrer med stor nok tilbakeholdenhet og finfølelse. Det ser ut som om Jensenius er rimelig fornøyd med det faglige innholdet, men at han tenker at fylkesnemnda stort sett ikke trenger den sakkyndiges vurderinger. Det er nemlig best med en god beskrivelse og klinisk skjønn. Tester og andre kliniske metoder synes han er uviktige.

Innlegget utløste en del undring hos meg. Når man arbeider som sakkyndig i barnevernssaker, er det etter mitt syn tre hovedkriterier som styrer arbeidet: 1) lover, regler og fagetikken 2) mandatet og 3) barnets beste (etter den sakkyndiges beste evne og samvittighet).

Det vanlige i omsorgssaker er at oppdragsgiveren trenger og ønsker en *psykologfaglig vurdering*. Det er derfor den sakkyndige blir engasjert og betalt. I hvilken grad oppdragsgiveren tar i bruk vurderingen, er alltid opp til oppdragsgiveren. Et mandat i tråd med Jensenius sitt innlegg ville for eksempel være: Den sakkyndige bes om å foreta nødvendige observasjoner, gi uttrykk for sitt kliniske skjønn og legge frem informasjon slik at oppdragsgiveren kan ta sine egne vurderinger. Et slikt mandat eller lignende har jeg til dags dato ikke sett verken fra barnevernet eller fra retten.

I hvilken grad og på hvilken måte det er nødvendig å ta i bruk kliniske metoder, og hvordan eventuelle resultater skal forstås og brukes, er en vesentlig del av sakkyndighetsarbeidet. Etter min erfaring viser kollegaene som regel et høyt refleksjonsnivå når det gjelder dette. Jeg personlig skulle kanskje noen ganger ønske at sakkyndige hadde spesialisert seg på barn, ungdom og familier, samt at de hadde fulgt en del klienter regelmessig over noen år.

Når det foreligger alvorlig psykopatologi, vil man måtte prøve å formulere dette så respektfylt som mulig, men selve vurderingen må komme frem fordi den har stor betydning for barnets videre utvikling.

Når en skal forholde seg til en utredning som en kollega har gjort, er vurderingen av stor interesse. Min erfaring er at den som har arbeidet direkte er i den beste posisjon til å foreta vurderinger. Hvis jeg skulle være uenig med vurderingen, ville jeg måtte ha gode grunner for det, og utredningen ville måtte vise klare mangler eller feil.

Eventuelle taktiske overveielser over hvordan jeg skulle få gjennomslag eller troverdighet, er for meg – og jeg tror for mange kollegaer – sekundære. Et faglig godt arbeid med barnets beste i fokus er primært.

Som sakkyndig, sakkyndig vitne og som vitne har jeg møtt forskjellige sakkyndige meddommere. De fleste som jeg har møtt, lytter interessert og respektfylt, stiller relevante spørsmål og gjør sine vurderinger. Noen liker å vise sin faglige dyktighet ved å gå inn i faglige diskusjoner. Noen angriper den sakkyndige verre enn noen advokater, prøver å så tvil og til og med latterliggjør den sakkyndige og dennes arbeid. Når man opplever slikt, vil også erfarne sakkyndige streve med å bevare roen.

Jeg savner litt mer ydmykhet i innlegget til Jensenius. Når man har fulgt en del barn i en del år, både før og etter en eventuell fylkesnemndsak, er man ikke alltid like slått av nemndas visdom og vidsyn.